

Sygn. akt: II K 522/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Wołominie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący – SSR Jacek Kulesza

Protokolant: Weronika Załęska

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2017 r. na rozprawie przeciwko **R. B.**, ur. (...) w W., synowi S. i K. z d. K., oskarżonemu o to, że:

w okresie czasu od dnia 21 czerwca 2013 r. do dnia 16 kwietnia 2015 r. w miejscowości M., gminy J., powiatu (...), województwa (...), uporczywie uchylał się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy i wyroku Sądu Okręgowego (...), III Wydział Cywilny, sygn. akt: III C 608/08 z dnia 4 listopada 2008 r. obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie swoich dzieci: A. B. (1), M. B., A. B. (2), W. B., czym naraził je na niemożność zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o przestępstwo określone w art. 209 § 1 k.k.;

orzeka:

1. Oskarżonego R. B. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to z mocy art. 209 § 1 k.k. skazuje go i wymierza mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
2. Z mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k., art. 70 § 1 k.k., wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza oskarżonemu na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata;
3. Na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązuje oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie jego dzieci – A. B. (1), M. B., A. B. (2) i W. B. w okresie próby;
4. Zwalnia oskarżonego od ponoszenia opłat i pozostałych kosztów procesu obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt II K 522/15

UZASADNIENIE

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy głównej Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 października 1995 r. R. B. (dalej R. B.) i K. B. (1) z d. R. zawarli związek małżeński. Z tego związku w dniu (...) urodziła się córka M. B., w dniu (...) córka A. B. (1), w dniu (...) córka A. B. (2), w dniu (...) syn W. B..

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2008 r. Sąd Okręgowy (...) III Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt III C 608/08 orzekł rozwód związku małżeńskiego bez orzekania o winie. W powyższym wyroku sąd obciążył kosztami utrzymania dzieci obojga rodziców ustalając udział ojca R. B. w tych kosztach na kwotę po 250 zł miesięcznie na każde dziecko, łącznie 1.000 zł miesięcznie płatne do rąk matki K. B. (2) do 10-tego każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w wypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Później wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 07.06.2011 r. (k. 1) wysokość alimentów została podwyższona do 320 zł miesięcznie na każde z dzieci. R. B. miał

zatem pełną świadomość zarówno istnienia obowiązku alimentacyjnego względem córek i syna jak również wysokości należnych z tego tytułu alimentów.

Po orzeczeniu rozwodu między małżonkami R. B. nie utrzymywał żadnego kontaktu z dziećmi. Nie dokonał żadnej wpłaty tytułem orzeczonych alimentów, nie przekazywał drobnych kwot na potrzeby małoletnich, żadnych rzeczy, nie przysyłał również prezentów okazjonalnych np. na Boże Narodzenie czy urodziny. Oskarżony nie odwiedzał swoich dzieci. Dwukrotnie dał dzieciom jedynie po 2 lub 5 złotych.

Sytuacja materialna dzieci oskarżonego: M. B., A. B. (1), A. B. (2) i W. B. była bardzo trudna. Byli oni utrzymywani przez matkę K. B. (2), która zarabiała 1 200 zł miesięcznie oraz otrzymywali z funduszu alimentacyjnego świadczenie pieniężne w wysokości równym zasądzonym alimentom. Dzieci otrzymywały także inną pomoc z Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w J.. (k. 36) Pokrzywdzeni zamieszkiwali w jednym domu wraz z matką i dziadkami – rodzicami matki, którzy w miarę swoich skromnych możliwości finansowych pomagali K. B. (2) w utrzymaniu małoletnich pokrzywdzonych. Zarobione przez K. B. (2) środki w pierwszej kolejności przeznaczane były na zaspokojenie podstawowych potrzeb małoletnich typu żywność, odzież, opłaty. Jednakże kwoty przeznaczone na utrzymanie małoletnich nie zaspokajały w pełni ich potrzeb, dzieci nie wyjeżdżały na wycieczki szkolne lub wakacje.

W stosunku do zaległości alimentacyjnych R. B. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w W. M. M. prowadził postępowanie egzekucyjne, sygn. akt Kmp 42/08. W toku postępowania wyegzekwowano od oskarżonego następujące kwoty – 150 zł (data księgowania 28.10.2008r.), 300 zł (data księgowania 17.08.2009r.), 100 zł (data księgowania 15.03.2011r.). (k. 26)

Obecnie M. B. od miesiąca pracuje jako sprzedawca w centrum handlowym oraz uczy się w trybie zaocznym.

R. B. w toku postępowania przygotowawczego wskazał, że zrozumiał przedstawiony mu zarzut, przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Wskazał, że od 8 lat pozostaje bez stałego zatrudnienia i utrzymuje się z prac dorywczych, sam też jest na utrzymaniu ojca. Jako powód braku stałej pracy podał fakt, że został w innych sprawach skazany na karę ograniczenia wolności, która odpracowuje. W związku z koniecznością stawienia się do pracy kilka razy w tygodniu z tytułu kary ograniczenia wolności nie jest atrakcyjnym pracownikiem dla potencjalnego pracodawcy. W toku postępowania sądowego oskarżony nie stawiał się na rozprawę.

Sąd zważył, co następuje:

W wyniku analizy całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, iż daje on podstawy do przypisania oskarżonemu R. B. sprawstwa zarzucanego mu przestępstwa z art. 209 § 1 k.k.

Sąd oceniając materiał dowodowy w postaci zeznań świadka K. B. (2) uznał złożone przez wyżej wymienioną zeznania za w pełni wiarygodne. Były one logiczne, spójne oraz konsekwentne w toku całego postępowania. Wypowiedzi świadka były tożsame zarówno na etapie postępowania przygotowawczego jak i przed sądem. Świadek wskazał, że oskarżony nie interesował się sytuacją życiową swoich dzieci, nie utrzymywał z nimi kontaktów. Jedyne spotkania jakie miały miejsce między oskarżonym a jego dziećmi to sporadyczne wizyty dzieci u ojca oskarżonego – dziadka, z którym oskarżony zamieszkuje. Oskarżony nie dokonywał żadnych wpłat tytułem alimentów jak również nie przekazywał żadnych prezentów z okazji świąt czy też urodzin. Po rozwodzie dał dzieciom „ze 2 razy po 2 złote czy 5 złotych”. Nie pomagał też w inny sposób w ich utrzymaniu i wychowaniu.

Zeznania świadka w pełni korespondowały z zeznaniami z pozostałym, uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym ujawnionym w czasie trwania rozprawy głównej. Świadek w swojej wiarygodnej i wewnętrznie spójnej relacji wskazała, iż w czasie objętym zarzutem jak i później, zarobionych przez nią pieniędzy oraz wsparciu finansowym rodziców wystarczało jedynie na skromne życie i nie mogła zaspokoić wszystkich potrzeb dzieci, gdyż była zmuszona odmawiać im różnych wydatków np. wyjazdu na wycieczki szkolne.

Wątpliwości Sądu co do swojej wiarygodności nie budzą również pozostałe dowody z dokumentów, zaliczone w poczet materiału dowodowego. W tym miejscu wskazać należy, iż wiarygodności tychże dokumentów nie kwestionowała żadna ze stron postępowania.

Mając na względzie powyższe rozważania w kontekście analizy materiału dowodowego ocenianego swobodnie, Sąd doszedł do przekonania, że zarówno sprawstwo, wina oskarżonego jak i okoliczności popełnienia przypisanego mu czynu zabronionego nie budzą wątpliwości.

Przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. dopuszcza się ten, kto uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nielożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. W okolicznościach niniejszej sprawy ponad wszelką wątpliwość ustalone zostało, że R. B. nie wykonywał ciążącego na nim z mocy ustawy oraz sprecyzowanego orzeczeniem Sądu Okręgowego (...)z dnia 04 listopada 2008r., (sygn. akt III C 608/08) obowiązkułożenia na utrzymanie małoletnich M. B., A. B. (1), A. B. (2) i W. B.. Zachowanie oskarżonego należy traktować jako „uporczywe uchylanie się” od wykonywania tego obowiązku w rozumieniu art. 209 § 1 k.k.

Nie ulega wątpliwości, że czynu określonego w powołanym wyżej przepisie dopuszcza się jedynie ten, kto mógłby wykonać ciążący na nim obowiązek, ale nie czyni tego mimo realnych możliwości. Wielokrotnie w tym przedmiocie wypowiedział się Sąd Najwyższy, który m.in. w uchwale pełnego składu Izby Karnej z dnia 9 czerwca 1976 roku podniósł, że „sam fakt nie wykonania określonego obowiązku nie jest równoznaczny z uchylaniem się od niego, w pojęciu bowiem uchylania się zawarty jest negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do nałożonego na nią obowiązku, sprawiający, że nie dopełnia ona tego obowiązku, mimo że ma obiektywną możliwość jego wykonania” (Uchwała Pełnego Składu (...) Sądu Najwyższego z dn. 0.06.1976 r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976/7-8/86). W pojęciu „uchyla się” zawarty jest zawsze negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do świadczenia, sprawiający, że nie dopełnia ona nałożonego na nią obowiązku, mimo że ma obiektywną możliwość jego wykonania. Sprawca obowiązku nie wypełnia, bo go wypełnić nie chce lub lekceważy ten obowiązek.

Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie zaistniała opisana wyżej sytuacja. Zważyć bowiem należy, iż oskarżony w czasie popełnienia przypisanego mu czynu był zdrowy i zdolny do pracy. Z protokołu przesłuchania oskarżonego w postępowaniu przygotowawczym wynika też, że wykonywał prace dorywcze i osiągał z nich dochody. Nie jest przecież tak, że obowiązekłożenia na utrzymanie dziecka aktualizuje się dopiero po zaspokojeniu potrzeb rodzica. Tymczasem oskarżony zupełnie i uporczywie lekceważył ciążący na nim obowiązek.

W wyniku uchylania się przez oskarżonego od nałożonego na niego obowiązkułożenia na utrzymanie osoby najbliższej, dzieci oskarżonego zostały narażone na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Uznając, że wina oskarżonego nie budzi żadnych wątpliwości Sąd wymierzył mu w oparciu o treść art. 209 § 1 k.k. karę roku pozbawienia wolności jako najbardziej odpowiednią do winy oskarżonego, wagi czynu i do jego społecznej szkodliwości.

R. B. dopuścił się występku przeciwko rodzinie i obowiązkowi opieki. Sąd zważył także, iż oskarżony dopuścił się przypisanego mu czynu w zamiarze bezpośrednim – mimo obiektywnych możliwości zarobkowych, a także świadomości ciążącego na nim obowiązku uchylał się od niego w sposób uporczywy, swoim postępowaniem manifestując brak zainteresowania potrzebami własnych dzieci, jak również poszanowania dla prawomocnych orzeczeń sądowych, nakładających na niego obowiązek alimentacyjny. Nadto Sąd uwzględnił jako okoliczność obciążającą fakt, iż oskarżony był uprzednio trzykrotnie karany, w tym za tożsame przestępstwo z art. 209 § 1 k.k., (karta karna - k. 82). Nie sposób pominąć także rodzaju ujemnych następstw przestępstwa popełnionego przez R. B., który swoim postępowaniem naraził dzieci na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Jako okoliczność łagodząca Sąd wziął po uwagę postawę skazanego wobec orzeczonych kar ograniczenia wolności, które oskarżony odpracowywał, a zatem nie było potrzeby zarządzenia kar zastępczych. Świadczy to o tym, iż oskarżony

nie jest osobą zdemoralizowaną. Sąd uznał zatem, że w stosunku do oskarżonego pomimo wcześniejszej karalności zachodzi pozytywna prognoza kryminologiczna - społeczna, która pozwalałaby na zastosowanie względem niego instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary.

W ocenie Sądu bezwzględna karę pozbawienia wolności spełniałaby wyłącznie swą funkcję represyjną wobec oskarżonego, nie przyczyni się natomiast do lepszego zrozumienia przez niego naganności swojego postępowania. Wyeleminuje jedynie w tym okresie oskarżonego ze społeczeństwa. Z tego względu Sąd zdecydował się na zastosowanie względem oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres 3 lat próby, który to okres zdaniem Sądu będzie wystarczającym, aby zweryfikować postawę oskarżonego odnośnie przestrzegania porządku prawnego. Sąd wziął również pod uwagę fakt, że poprzednio orzeczone kary były regularnie przez oskarżonego wykonywane, co dodatkowo świadczy o pozytywnej prognozie kryminologicznej wobec oskarżonego. Jednocześnie uwadze Sądu nie uszło, że okres objęty zarzutem w niniejszej sprawie jest kontynuacją, okresu za który R. B. został skazany w sprawie o sygn. akt II K 732/13 toczącej się przed Sądem Rejonowym w W.. Trudno także uznać, iż sprawiedliwą karą byłoby orzeczenie kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania gdy wcześniej skazywany był „jedynie” na kary ograniczenia wolności.

Sąd nałożył na oskarżonego także obowiązek wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie jego dzieci - M. B., A. B. (1), A. B. (2) i W. B. w okresie próby. Zważywszy na charakter orzeczonej kary oskarżony będzie miał tym bardziej możliwość podjęcia stałej pracy i wykonywania obowiązku.

O kosztach sądowych Sąd orzekł mając na względzie treść art. 624 § 1 k.p.k. uznając, że aktualna sytuacja majątkowa oskarżonego, a zwłaszcza wieloletnie zaległości alimentacyjne uzasadniają zwolnienie go w całości od ich ponoszenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.